

(KADIN)

insana güvenebilirim

**Bu topraklarda barış sevilmez.
Asker bir milletin barışla işi olmaz.
Kanla sulanmış topraklar
kanla sulanır her daim.
Barış, kanla sulamayı durdurmaktır.
Bu nedenle barış istemek suçtur.
Bu nedenle barış istemek suçu.
Barış istemek resmi politikaya
karşı gelmek, vatana millete
ihanet etmektir. Bu nedenle
barış isteyenler bölücü olarak
hedef gösterilir.
Öldürme dışındaki arayışlar
bölücülük olarak tanımlanır.**

SELMA GÜNGÖR

Pippa Bacca ve Silvia Moro, Pippa Bacca bizim yaşadığımız topraklarda öldürülmeseydi haberdar olup olamayacağını-olamayacağını bilemediğim bir performans gerçekleştirdiler. Pippa'nın performansı Gebze'de tecavüz edilmesi ve öldürülmesiyle bitti. Silvia ise İskenderun'a kadar ulaştı. Sonra arkadaşının ölümü üzerine İstanbul'a döndü. Performansına devam edecek mi, yoksa onun için de bitmiş durumda mı bilmiyorum. Galiba bunu şu an bilmemiz performansın gerçekleştirilme yöntemine de aykırı.

İnsanın zayıf kırılabilir cinsi kadınlardan iki insan olarak Pippa ve Silvia, *bridesontour* adını verdikleri performansları ile gelinliklerle, otostop yaparak, memleketleri İtalya'dan yola çıkıp, Makedonya ülkelerinden geçerek Türkiye'ye, buradan da Ortadoğu'ya, Lübnan'a, oradan Filistin'e geçerek yıllardır savaşların hüküm sürdüğü bu topraklarda barış mesajı vermek istediler. Barış mesajları,

cinsiyet, din, dil, kültür, görünüm, giyiniş farklarına rağmen insanlarla buluşmak, insanların güvenilir olduğunu göstermek, insanları farklılıklarıyla kabul etmek ve barışı insanların güvenilir olduğunu göstererek kurmak.

Barış için insanlara güvenmek. Bu, insanlar hakkında, şimdiye kadar öğrenilmiş, oluşmuş tüm olumsuz, düşmanlaştırıcı önyargıları reddetmeyi gerektirir. Cinsiyetçiliğin, dinlerin, milliyetçiliğin, sınırların ötekileştirmesini, ötekileştirerek egemenlik kurmayı ve kendisini ayrıcalıklı kılmayı reddetmeyi gerektirir. İnsanın onurlu olduğuna iyi olduğuna inanmayı gerektirir. İnsanın içindeki iyinin, onurun insanlar tarafından, insan ilişkilerinde ortaya çıkarılabileceğine inanmayı gerektirir.

Bu performansı gerçekleştirirken de kendileri olmak-kadın olmak dışında hiçbir şeye ihtiyaç duymadan yalnızca karşısındaki insana, insan oldukları için güvenebilecekleri bir yöntemle yolculuk ettiler. İki yıl üzerinde çalıştıktan sonra gerçekleştirdikleri bu çalışma sadeliğinden yöntemine ve Pippa Bacca'nın ölümü üzerine annesinin, kız kardeşinin ve Silvia Moro'nun söylediklerine bakıldığında, çok iyi düşündükleri ve inandıkları amaçlar üzerine yapıldığı ortaya çıkıyor. İnsana, insanın onurlu olduğuna duydukları güvenin ne kadar güçlü olduğunu gösteriyor. Pippa Bacca'nın başına geleni farklı olarak tanımlamak için kullanılan etni adını kullanmayı reddederek, farklılığın bir diğer göstergesi olan Türkiye'nin adını kullanmayı reddederek, başa geleni bir sapkınlık olarak tanımlayarak, insanların güvenilir olduğuna inanmayı sürdürdüklerini gösterdiler; biz de inançlarının ne kadar güçlü olduğunu gördük.

Kapitalist toplumun modern devletleri, "İnsan insanın kurdudur"dan "insanın doğal hali savaştır"a uzanan anlayışın üzerinde yerleşir. Bu ön ka-

bul üzerinden sınıflı toplumlar, eşitsizlikler açıklanır. İnsanların üzerinde bir devlet olgusu ve insanların bu devlete itaat etmesi bu anlayışla meşrulaşır. Devletlerin birbiriyle savaşması da bu anlayışla doğallaştırılır. İnsanların güvenilmezliği üzerine oluşan bu toplumsal ilişkilere karşı çıkar Pippa Bacca ve Silvia Moro; insanın güvenilir olduğunu göstermek üzere yola çıkarlar.

Gelinler olarak yolda olmak. Bu kadar ince düşünülmüş performansın hem adının *bridesontour* olması, hem de tüm yolculuğun gelinlikle yapılması, gelinliğe, gelin olmaya özel bir anlam yüklediklerini gösteriyor. Tüm ülkelerde beyaz barışın rengi, gelinlik de kadın olmanın simgelerinden biri. Gelinlik din, ülke ya da milliyet ayırt etmeden tüm kadınların giydikleri ortak giysi. Kadın olmayı gösterdiği gibi, giysinin insana verdiği kimlik, izlenimlerin çağrıştıracığı önyargıları da ortadan kaldırıyor. Ayrıca her yerde gelinlik sıklıkla, kadınların bir erkekle bir arada yaşamaya başlamadan önce giydikleri giysi. Dolayısıyla ilişki kurmanın, iletişim kurmanın kadınca simgelerinden birisi. Ama gelinlikle yolculuk bir düğünden yani bir ilişkiden kaçış olabileceği gibi, bir sevgiliye ulaşmak için de olabilir, bu nedenle gelinlikle yolculuk aslında gelinin kendi amacı içindir. Gelinlik yoldaki sürücülere gelinin kendisi ile ilgili bir yolculuk yaptığını gösterir. Dolayısıyla bu bir cinsel ilişkiye davet değildir. Yalnızca bir yerden diğerine giderken, kendi amacına ulaşmak için yardım isteğidir. Bu amaca ulaşırken karşılaştığı insanlara güvendiğini gösterir.

Gelinlik yapılan yolculuğa hazırlıksızlığı çağırıştırır. Yolculuk için gereken şeyler para vs. yoktur, ya da çok azdır. Bu nedenle gelinlik yolda olan insanın diğer insanlara ihtiyacı olduğunu gösterir. Onların yardımına, desteğine, gerektiğinde korumasına. Gelinlik kadınların narinliğinin, korunaksız-

(KADIN)

liğin da göstergesi. Tüm bu anlamlarıyla gelinlikle yalnız kadınlar olarak yolculuk ederek, kadınların en narin halleriyle en korunmasız yolculuk biçimini seçerek karşılaştıkları insanların düşmanlık ya da dostluk duygusu uyandırmadan yalnızca kadın olmalarının kabulünü sağlayarak, insanlara güvendiklerini gösterdiler.

Doğal halini yitirmiş, insan eli değmeyen yer kalmamış bu dünyada yalnızca insan olması nedeniyle insana güvenilebileceğini göstermek için, tüm güvenlik ilişkilerinin dışında, insanlarla, farklı olanlarla karşılaşmak için yolculuklar en uygun seçim. Yolculuk, yolda olmak, insanı yaşadığı bildiği mekandan ayırır, bilinen yerin olanaklarından yoksun bırakır. Yolculukta siz ve birlikte yolculuk yaptıklarınız, baş başasınız. Yani insanla insan baş başadır.

Ama şimdi yolculuklar ticari bir hizmet aracılığıyla yapıldığı için, olağan yolculuk biçimleri bir güvenlik hizmeti de sunar. Mürettebat aldığımız bilet karşılığında sağ salim ulaştırmak zorundadır. Bilet olarak güvenlik de satın alırız. Bu güvenliği asıl olarak diğer insanlara karşı satın alırız. Pippa Bacca ve Silvia Moro bu güvenliği reddettiler. Arada insan olmaktan başka hiçbir güvenlik ilişkisi olmayacak bir yöntem olarak oto-stopla yolculuk etmeyi seçtiler. İnsanların güvenlik adına geliştirdiği her şeyi insanın özündeki onuru ortaya çıkartmak için reddettiler.

Sosyal koruma biçimlerini de reddettiler. İzleyen ve karşılayan örgütlerin korumasını, açıklamaların kalabalığını, bu kalabalığın yarattığı güven ilişkilerini, haber olmanın yarattığı popülizmi, tanınıyor olmanın güvenliğini, reddettiler. Sessiz sedasız geldiler. Pippa öldürülmeseydi bu performanstan nasıl ne zaman haberimiz olurdu bilemiyorum.

Yolda karşılaştıkları, tanışık olmadıkları, muhtemel ki çoğu erkek sürücülere insan oldukları için güvenerek İtalya'dan yola çıktılar, sırasıyla Hırvatistan, Sırbistan, Bosna Hersek ve Bulgaristan'ı geçip, 19 Mart'ta Türkiye sınırından girdiler. İstanbul'da Pippa Bacca ve Silvia Moro Beyrut'ta buluşmak üzere ayrıldılar. Pippa Bacca'dan en son 31 Mart'ta Gebze'den haber alındı. Daha sonra 12 Nisan'da katili yakalandı ve tecavüz edilerek öldürüldüğünü öğrendik.

Pippa Bacca'nın Gebze'de tecavüz edilerek öldürülmesi bize barışın önündeki engellerin neler olduğunu gösterdi. Bize yaşadığımız ülkenin ne kadar güvenilmez olduğunu, güvenlik önlemlerimizin işe yaramazlığını gösterdi.

Bu topraklarda kadınlar, taciz edilir, tecavüze uğrar, öldürülür. Yollarda ise evlerde değil, sokaklarda ise sokaktaki, yoldaki varlıklarıyla erkekleri kışkırttıkları kabul edilir ve erkekler işledikleri suçtan arınırlar. Yolculuklarda parayla güvenlik satın almak yetmez. Bir de "bayan yanı" almamız gereklidir. Rastgele yolculuk edemeyiz. Yolculuğumuzun bir amacı olması gereklidir. Kadınlar ya devleti temsil etmeli, ya da bir sahipten diğerine aileler arasında yolculuk etmelidir.

Ama "yabancı" kadınlar, yollarda oldukları kapalı mekanlarda bile belli olan kadınlar ise hepten tecavüzü ve direnirlerse öldürülmeyi "hak" ederler.

Türklerin Anadolu'ya gelişi ve Bizanslılarla mücadelesi üzerine olan çizgi romanlarda "yabancı" kadınlar hep Türk erkek kahraman tarafından tecavüz edilmeyi bekleyen kadın olarak kurulur. Her yaz magazin gazeteleri Helga'ların Türk erkeklerle koştuklarını anlatarak taciz ve tecavüzü kışkırtır. Bu toplumda erkeklik tecavüz etme ve öldürme hakkına sahip olmak olarak kurulur. Bu toplumda barışın önündeki engel cinsiyetçilik ve cinsiyetçilikle yoğunlaşmış milliyetçiliktir.

Bu ülkede Sünni Müslümanlık dışındaki din ve mezheplerin, inanışların ya da inanmayışların yaşam hakkı yoktur. Hıristiyanlık da mücadele edilmesi gereken bir dindir. Hıristiyan öldürmek önemli bir suç sayılmaz. Hıristiyanların olmaları ve dinlerini yaymaları öldürülmelerinin gerekçeleri olarak kabul edilir. Tüm devlet kurumları Hıristiyanlıkla mücadele eder. Batıdan gelen dinsiz olsa da Hıristiyan kabul edilir. Hıristiyan ya da dinsiz, tehdit kabul edilir. Batı ahlaksızlığın simgesi haline getirilir. Barışın önündeki engel dinsel egemenlik ilişkisidir.

Bu topraklarda barış sevilmez. Asker bir milletin barışla işi olmaz. Kanla sulanmış topraklar kanla sulanır her daim. Barış, kanla sulamayı durdurmaktır. Bu nedenle barış istemek suçtur. Barış istemek resmi politikaya karşı gelmek, vatana millete ihanet etmektir. Bu nedenle barış isteyenler bölücü olarak hedef gösterilir. Öldürme dışındaki arayışlar bölücülük olarak tanımlanır. Barışın önündeki engel askeri ve bürokratik vesayettir.

Bu coğrafyanın dışından birinin barış istemesi ise daha bağışlanmaz bir kabahattir. İç işlerimize karışmaktır. Çünkü Türkün Türkten başka dostu yoktur. Bir tecavüz ya da cinayet ancak biz Türkleri dünyaya rezil ettiği için sorun olabilir. Rezaleti çıkaran cezalandırılır.

Bu ülkede ölüm sorunları çözme aracıdır. Bir olayda pek çok akla "sallandırıcaksın bir kaçını"

gelir. Öldürerek kalanları sindirmek, korkutmak sorunları çözme yöntemidir. Barışın önündeki engel insanları öldürerek sorun çözme yöntemidir. İdamın yeniden ceza hukukunda yerini alması talebidir.

Daha çok insan öldürülmeye başlandı. Devletin öldürerek, yok sayarak sorunları çözme seçimi vatandaşları tarafından örnek alındı; karşı çıkılmıyordu. Devleti yurttaşları olan Kürtleri yok sayması, Kürt sorununun inkarı ve yok ederek çözme politikasının bugün toplumu getirdiği nokta sorunları öldürerek çözmenin olağanlaşması, öldürmenin suç olmaktan çıkarak meşrulaşması oldu.

Hıristiyan, Ermeni, Rum yurttaşlar "yabancı" olarak tanımlanarak dışarıdanlaştırdılar, ikinci sınıf yurttaş haline getirildiler. Kendi taleplerini dile getirdiklerinde öldürüldüler ve öldürenler kahraman haline getirildi. Sorunları dayatarak ve öldürerek çözmek, bizim önümüzdeki en önemli engel. Tüm toplum olarak sorunlarımızı, öldürmeden, baskılamadan demokratik ve barışçıl yollarla çözmeyi istememiz, öğrenmemiz gerekiyor.

Pippa Bacca'nın ölümü insanların güvenlik için oluşturduğu güvenlik sistemlerinin ne kadar işe yaramaz olduğunu gösterdi. Toplum güvenliği için yapılan cezaevlerinin işe yaramazlığını gösterdi. Cezaevlerinin caydırıcı olmadığı gibi cezaevine girenlerin suç sayılan edimleri sürdürdükleri ve dahası başka biçimleri de öğrendikleri bir kurum olup çıktığını bir kez daha gördük. Ne yazık ki egemenlerin aklına bu insanları daha çok cezaevinde tutmaktan ve daha çok cezaevi yapmaktan başka çözüm gelmiyor.

Yüksek güvenlik hizmetinin verildiği güvenliğe çok fazla bütçe ayrılan bir toplumda yaşıyoruz. Özel güvenlik en çok büyüyen sektör. Ama milenyum panzerler, gaz atar silahlar, maskeler kasklarla hazırlanan emniyet güçleri hayatları korumaya yetmedi. Özel güvenlik şirketlerinin resmi kurumları, çarşı pazarları ve siteleri koruması yetmiyor. Her gün daha güvensiz biçimde, daha saldırıya açık yaşıyoruz. Çünkü polis ve özel güvenlik şirketleri tam da çatışmaya neden olan ayrıcalıklar ve mülkiyeti koruyor. Sıradanlar ve yoksullar olarak ancak kendimize güvenebiliriz.

Hepimizin doğal insan olmaktır. Ama insan olmanın üzerine toplumsal olarak giydirilmiş cinsiyetçi, milliyetçi, dinsel kimliklerimiz bizi birbirimizden ayırıyor, düşmanlaştırıyor. Bu kimliklerin hepsi egemenlik ilişkisi üzerinden oluştu. Egemenlik ilişkilerini ortadan kaldırarak bu kimlikleri insanların ortak hazinesi yapabiliriz, yapmalıyız.

Pippa Bacca'nın umudunu taşımak istiyorum. Bir erkek tecavüz etti ve öldürdü ama, annesinin dediği gibi onlarca erkek de Gebze'ye kadar Pippa Bacca'ya yardım etti. Silvia Moro İskenderun'a kadar yolculuğunu sürdürdü. Yolculuğuna arkadaşının ölümü üzerine son ya da ara verdi. Pippa Bacca'nın başına gelenler, tedirginliğimizi artırırken güvenli bir toplumun önündeki engelleri gösterdi. Bu engelleri mücadele ederek ortadan kaldıracacağız. Silvia Moro'nun İskenderun'a ulaşması ise umutlanabileceğimizi gösteriyor.